



LIST IZLAZI TJEDNO. — GODISNJA REDOVITA PRETPLATA DIN 30, DOBROTIVORNA DIN 50. — ZA INOZEMSTVO DIN 60. — OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA XI. BROJ 11.
Šibenik, 14. ožujka 1940.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17.
RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.
BROJ ČEK. RAČUNA 23.121

Veličina čovjeka

U predkršćanska vremena, kad su vladali krivi pojmovi o Bogu, nije se ni čovjek, ni čovječja vrijednost pravo cijenila. Onda je pravi čovjek bio samo vrhovni nosilac vlasti: kralj, car, tiranin. Svi drugi su bili njegovo sredstvo i roblje, koje je imalo samo to pravo, da po Božju časti i služi: kralja, cara, tiranina.

Kristovim dolaskom na svijet priznala se u svakom čovjeku, i najpriprostijemu i najsiromašnijemu, njegova prava vrijednost. Čovjek je po Kristu postao velik! I tada je svaki, po svojoj unutarnjoj vrijednosti, jednakopravan s vladarima i kraljevima.

Čovjek je otkupljen Kristovom krvlju! Krist je postao čovjekom, trpio i umro — a samo radi čovjeka! Dosta je spomenuti: Maslinski vrt, Pilatovu sudnicu i Kalvariju, pa da upoznamo, s kojom je cijenom čovjek procijenjen.

Što znači sva zemlja i čitav svemir prema vrijednosti jednoga čovjeka? — Na to pitanje pravilno nam odgovara spoznaja, da Krist nije postao najveći Patnik ni radi zemlje, ni radi svemira, već radi čovjeka.

Čovjek je besmrtn, u koliko je duhovno biće. I baš po svojoj duhovnosti toliko se približava Bogu, da postaje Njemu sličan. Po tome su svi ljudi među sobom braća i djeca jednoga istog Oca, jednakovrijedni i jednakopravni.

To visoko, uzvišeno poimanje o čovjeku, poimanje koje je bitno kršćanstvu, sve više se zaboravlja i svijesno se zabacuje.

Savremeni život i civilizacija opet smatraju čovjeka, kao i staro poganstvo, pukim sredstvom, živim predmetom i robom.

Eto, na primjer, život tolikih radnika život je roblja. Prikovani uz strojeve kao sredovječni galioši postaju puko sredstvo izrabljivanja i obogaćivanja. I, često puta, direktori, tvornica mnogo više pažnje posvećuju sigurnosti i pravilnom radu strojeva nego zdravlju i sigurnosti ljudi — radnika. — Kao da sve na svijetu nije radi čovjeka, a čovjek radi Boga!

Što znači čovjek u očima današnjih vlastodržaca, koji uče da se mora sve žrtvovati na oltaru rase, naroda ili država? — Ko se ogrješi o vrhovno božanstvo rase ili države, taj mora u koncentracione logore ili ogreznuti u vlastitoj krvi pod ubojitim puščanim fanetima!

Što bliže Njemu!

Širite „Katolik“

Niti smo političari niti ratni stručnjaci, da bismo mogli o tomu povišenim glasovima govoriti, ali, koliko vidimo, sve je u stanju nekog nervoznog pripremanja; izgleda da se nekima hoće pokazati svijetu i vijeku: ko je jači, ko slabiji, ko će biti prvi, a ko drugi, a malo im je pri tome do toga, koliko će života kod toga pod ledinu, što od praha, što od glada.

Zaplelo se klupko, poigralo se kolo, a trka kako svrši.

Od prvih dana ljudske povijesti, pa do najzadnjih časova naših dana, uvijek je bilo borbe i obračuna, pušila se krv s njiva, koje su dane za hranu i piću ljudima. Glave su padale s pravde i nepravde, s grubijanstva i neuglađenosti, s tiranije i sile i svih nagrada plemenitosti srca. Prvi rat se zametnuo, to treba orkanski jakim glasovima povikati, s bogatstva, a ne siromaštva; nije ga diktirao glad praznoga želuca, nego objesit bahatosti za još sočnijim pašnjacima. Tako govori Sveta Knjiga.

Kažu da više nismo grubi, nego pitomi; da nismo natražni, nego napredni; da nismo mračni, nego osvjetljeni; da nismo uskogrudni, nego socijalni; da nismo nepravedni, nego pravedni. Rat, onda, nije stoga, jer smo surovo nerazumni. Da nije, možda, i opet rat radi bogatstva, a ne siromaštva; iz obilja, a ne oskudice.

Tako je. Ni bogatiji ni obilatiji nikada narodi nisu bili, a kolju se i mrcvare danas kao malo dosad. Ako sam gladan ja, ne znači da je sva zemlja gladna, ako sam bos i go ja, ne znači da zemlja ne može više odijevati i obuvati djecu svoju. U tomu upravo i jest fragika naprednoga našeg vremena, što zemlja pliva u obilju, a milijuni kriču za najnužnijim u životu.

Činjenica je jedna, teška i grozna, čovječanstvo umire od gladi, a kupa se u obilju, jer je zemlja sposobna hraniti daleko veće milijune života, nego što ih zemlja danas ima.

Oglašujte u „Katoliku“

Čovjek još najmanje teži na komunističkoj tezulji. Na njoj je on sitniji i neznatniji od makova zrna. Potpuno se gubi i nestaje u ogromnoj mrtvoj, hladnoj tvornici, koja se zove: kolektivističko društvo. U tom društvu moraš se odreći svoje ličnosti i prava na svetu obiteljsku sreću: na kuću,

Sirotijsko čovječanstvo je razapinjano na križevе stradanja i uzdisaja. I to traje s pokoljenja na pokoljenje u većim ili manjim razmacima. Uvijek je ono stavljano pod nakovanj patnja, a još mu fali samo to, da bude orošeno krvlju svojih izabranih sinova.

Znamo da je život borba, ali da on mora biti ovakva borba, to nije zapisano u planovima onoga koji je dao temelje zemlji. Mi znamo za slabosti svoje naravi, znamo za pad po grijehu prvih roditelja, mi znamo da kroz trnje imamo prolaziti, da dobijemo krunu života. Ima tih patnja, ima tih boli, ima toga trnja u bolesti i uzdisajima kojih nas ne oslobađaju svi socijalni sistemi. Ima smrti brze i nagle, u mladosti i ljepoti. To je harač za pad po Adamu. Ali, jednoga ne mora biti, a, ako dođe nesmotreno, u tomu je visina napretka i prosvjetljenosti da se ukloni i skрати, a to je rat. Bez njega mogu biti oni koji su pokročili u oplemenjivanju srca i odgajanju naravi čovjekove.

Mir se ne nosi na kopljima i noževima. Takav mir može biti samo primirje po volji onoga koji je ostao jači, ali ne mir trajan i svet u komu niču i cvatu plodovi ljudskoga stvaranja na zemlji, koju je Bog obdario svakim blagom.

Komunisti kažu da će biti mir, kada sruše kapitalizam, a kapitalisti, kada sruše komunizam; Englezi kažu da će biti mir, kada nestane Nijemaca, a Nijemci, kada sruše Engleze; demokraci, kada bude vladala demokracija, a diktatori, kada bude vladala diktatura, i tako redom. A ko od svih njih govori, da će biti mir samo onda, ako čovjek čovjeku bude brać? Niko. Zato ne vjerujemo u njihov mir. Šta će nama obitelji, koja stanuje pa i u lijepoj kući, za bogatim stolom, ako se braća u toj kući ne ljube, nego mrze; ne pomažu, nego odmažu; dnevno mržnja, srdžba, osveta, prijehnja, nikada u miru, ni pri radu, ni pri počinku, ni na njivi ni pri zdjeli. Pače i za nožima posizu. Bolje je mir s onim »što Bog i kuća dade«, nego nemir s gospodskim objedima. A što tek onda, kada je lijepa kuća i hrana, a u kući bratska ljubav i suradnja!

ženu i djecu. I na koncu ti ne ostaje ništa osim krvničkoga bića koji ti svaki dan zuji povrh glave.

A što je tek čovjek za ratnike i krvožedne osvajače, koji zemlju pretvoriše u svjetsku klaonicu! — Gdje je na zemlji takvo bogatstvo, radi kojega bi bilo vrijedno žrtvovati samo jedan ljudski život! Što znači i nekoliko hiljada kilometara zemljine površine prema trpljenju milijuna ljudi, prema piramidama ljudskih lubanja, koje padoše i koje će još pasti u strahovitim bratoubilačkim borbama za osvo-

Jedan jedini to uči i propovijeda: nauka Mučenika Isusa Krista. Što bliži Njemu, to bliži sreći čovjeka. A drugi neka govore što hoće.

Junior

Rat u Finskoj prestao

Poslije 104 dana junačkoga otpora Finska je bila prisiljena sklopiti mir sa Sovjetima, jer je strana pomoć dijelom izostala, a dijelom bila prespora i nedovoljna. Fini su razočarani držanjem zapadnih sila, koje nijesu htjele pravodobno poslati Finskoj pomoć, kao i držanjem Sjedinjenih Američkih Država, koje nakon tri mjeseca deklamiranja o simpatijama odobravaju istom sada zajam, ali ne za vojničke svrhe. Naročito su razočarani držanjem Švedske, od koje su odmah na početku očekivali vojničku pomoć.

Finsko-sovjetski sporazum potpisan je 13. t. mj. u 3 i po sata ujutro. Sporazum predviđa, da se 13. ožujka u 12 sati obustave neprijateljstva. Do 15. ožujka u 10 sati prije podne moraju trupe da se povuku na novu granicu. Ugovor predviđa, da odmah otpočnu privredni pregovori. Ugovor o miru potpisali su Molotov, predsjednik odbora za vanjske poslove Ždanov i komandant brigade Vasiljevski. Od strane Finske ugovor su potpisali predsjednik vlade Rytty, Paasikivi, general Valden i poslanik Finske Vojtoma.

Prema ovom ugovoru Sovjetska Unija dobija cjelokupnu Karelijsku prevlaku, cjelokupnu obalu jezera Ladoga i poluotok Ribnji i Sredni u oblasti Petsamo. Poluotok Hangoa i okolno područje izdaje se Sovjetskoj Uniji pod zakup za trideset godina. Zakupnina iznosi 5 milijuna finških maraka godišnje. Sovjetska Unija upotrebit će ovaj poluotok kao pomorsku bazu. Finska se obvezuje, da u arktičkim vodama neće držati ratne brodove, podmornice ili avione izuzev manjih brodova. Još se Sovjetska Unija obvezuje, da će evakuirati Petsamo, koji ostaje Finskoj. Sovjetska Unija dobija slobodni robni transit preko područja Petsama iz Norveške i u Norvešku, i to bez carine i kontrole. Dalje se predviđa izgradnja, ako je moguće, još tečajem 1940., željezničke pruge, koja će vezivati gradove Kandalakau i Kemijärvi.

U Finskoj vlada velika potištenost. Ministar vojske i prosvjete, nezadovoljni sklopljenim mirom, predali su ostavke. Uvjeti moskovskoga mira prešli su i najernija očekivanja.

jenje što većih pokrajina i gospodarsku prevlast u svijetu.

Kako Krist sa svog uzvišenog prijestolja, poprskanog krvlju, gleda samilosno — bolno na ovo pakleno svjetsko komešanje! Onaj čovjek za kojega je On do dna ispio čašu gorčine, postao je kao uzorak bezvrijednosti, hrpa mesa, obični materijal i sredstvo.

Gledajući Krista na križu, postanimo svijesni velike vrijednosti svakoga čovjeka; i pošujmo u sebi i u drugome: ljudsko dostojanstvo.

lg.

